

**ONLAYN TA'LIMNING AFZALLIKLARI VA PEDAGOGIK
MUAMMOLARI**

Usmonxo'jayeva Sarvinoz Muxiddin qizi

Chust tuman 12-maktab Ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur tezisda onlayn ta'limning hozirgi davr ta'lim tizimidagi o'rni, uning afzalliklari, imkoniyatlari hamda duch kelinayotgan pedagogik muammolar tahlil qilingan. Raqamli texnologiyalar asosida ta'lim jarayonini tashkil etish o'qituvchi va o'quvchi faoliyatiga qanday ta'sir ko'rsatayotgani, shuningdek, onlayn ta'limning samaradorligini oshirish yo'llari yoritilgan. Onlayn ta'limning ijobiy va salbiy jihatlari nazariy hamda amaliy misollar asosida ko'rib chiqilgan.*

Kalit so'zlar: *Onlayn ta'lim, raqamli texnologiya, pedagogik jarayon, masofaviy o'qitish, innovatsiya, ta'lim sifati, interfaol metodlar, kommunikatsiya.*

XXI asrda raqamli texnologiyalar inson faoliyatining deyarli barcha sohalariga kirib keldi. Ayniqsa, so'nggi yillarda ta'lim tizimida kuzatilayotgan tub o'zgarishlar natijasida onlayn ta'lim shakli keng qo'llanilmoqda. Pandemiya davrida bu tizim butun dunyoda majburiy tarzda joriy etilgan bo'lsa, hozirda u ta'limning muqobil va samarali shakliga aylanmoqda.

Onlayn ta'lim deganda o'quv jarayonining internet tarmoqlari, raqamli platformalar va masofaviy aloqa vositalari orqali tashkil etilishi tushuniladi. Bu shaklning eng katta afzalligi — vaqt va makon chegaralarining yo'qligi. Har bir o'quvchi yoki talaba dunyoning istalgan nuqtasida bo'lib, darslarda qatnashish, topshiriqlarni bajarish va o'zlashtirishni davom ettira oladi.

Zamonaviy onlayn ta'lim platformalari — Google Classroom, Moodle, Edmodo, Zoom, Microsoft Teams, Coursera, Udemy va boshqalar o'quvchilarga keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ular orqali o'quvchilar mustaqil o'rganish, test topshirish, video darslarni qayta ko'rish, o'qituvchi bilan yozma yoki og'zaki muloqotda

bo'lish imkoniga ega.

Shuningdek, onlayn ta'lim shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillarini kuchaytiradi. Har bir o'quvchi o'z sur'atida o'rganadi, bu esa mustaqil fikrlash, mas'uliyat va o'zini o'zi boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bundan tashqari, raqamli muhitda interfaol metodlardan foydalanish (forumlar, virtual bahslar, interaktiv testlar) o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi.

Ammo onlayn ta'limning pedagogik muammolari ham mavjud. Eng asosiylari quyidagilardan iborat: o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi jonli muloqotning yetarli emasligi; o'quvchilarning motivatsiyasi va diqqatining pasayishi; texnik vositalarning yetishmasligi yoki internet sifati pastligi; nazorat va baholash tizimining to'liq shakllanmaganligi; o'quvchilar o'rtasida ijtimoiy aloqalarning susayishi.

Bunday muammolarni bartaraf etish uchun, eng avvalo, pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish, onlayn darslarda psixologik yondashuvlarni to'g'ri qo'llash, hamda interfaol metodlarni kengroq tatbiq etish zarur. O'quvchilar bilan muntazam muloqot olib borish, ularni faol ishtirok etishga undash ham samarali natija beradi.

Bundan tashqari, onlayn ta'limning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun texnik infratuzilmani takomillashtirish, ya'ni tezkor internet, sifatli qurilmalar va qulay platformalar bilan ta'minlash muhim omillardandir.

Bugungi kunda dunyo miqyosida "raqamli pedagogika" tushunchasi shakllanib bormoqda. Bu — o'qituvchi o'z fanini raqamli muhitda o'qitish bo'yicha metodik, psixologik va texnik bilimlarga ega bo'lishi demakdir. Shu sababli, O'zbekiston ta'lim tizimida ham raqamli pedagogika bo'yicha maxsus kurslar, malaka oshirish dasturlari joriy etilishi dolzarbdir.

Xulosa qilib shu aytish mumkinki, onlayn ta'lim ta'lim jarayonining muhim, zamonaviy va istiqbolli shakli bo'lib, u o'quvchilarda mustaqillik, raqamli savodxonlik va innovatsion tafakkurni rivojlantiradi. Shu bilan birga, bu tizimda pedagogik va texnik muammolarni bartaraf etish uchun kompleks yondashuv zarur. Har bir o'qituvchi raqamli texnologiyalarni o'zlashtirishi, o'quvchilarning

motivatsiyasini oshirishga qaratilgan metodlardan foydalana bilishi lozim Onlayn ta'limning samaradorligi o'qituvchi, o'quvchi, ota-ona va texnik imkoniyatlar o'rtasidagi uzviy hamkorlikka bog'liqdir. Shu boisdan, ushbu sohani takomillashtirish — ta'lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi farmoni. — Toshkent, 2020 y.
2. Karimov U. "Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar". — Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti, 2019.
3. Xodjayev B. "Zamonaviy ta'lim jarayonida axborot texnologiyalari". — Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
4. UNESCO. "Distance Learning Strategies in Response to COVID-19 School Closures". — Paris, 2020.
5. Anderson, T. "The Theory and Practice of Online Learning". — Athabasca University Press, 2019.
6. Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. "Blended Learning in Higher Education". — San Francisco: Jossey-Bass, 2017.